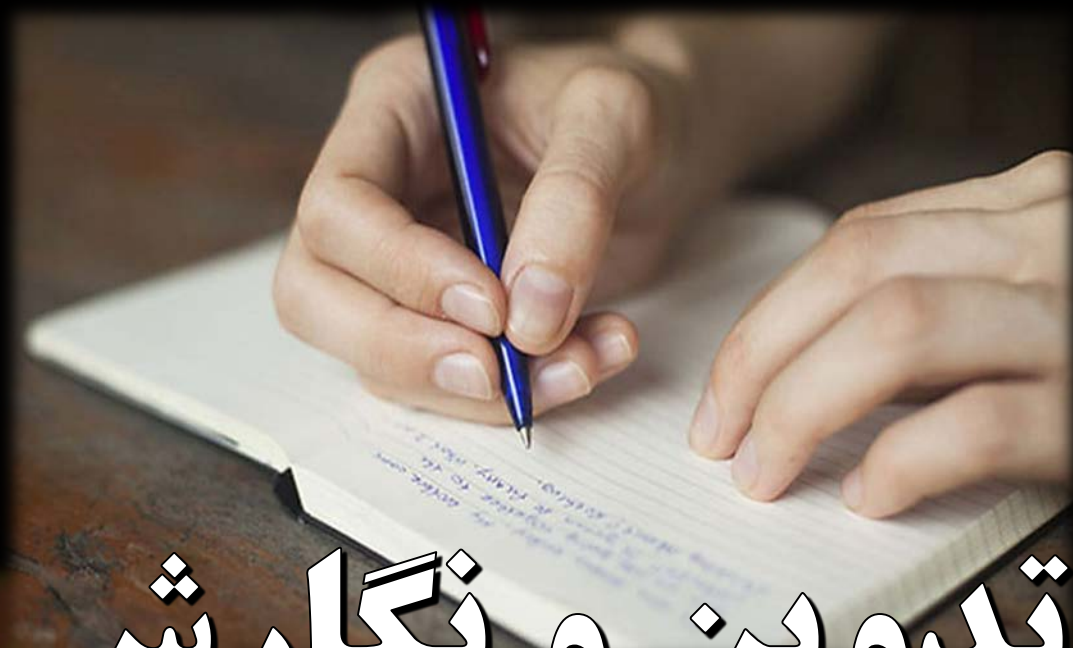

دانشگاه شهید چمران اهواز

تدوین و نگارش متون علمی

مجتبی جهانی فر
دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی
دانشگاه شهید چمران اهواز
نیم سال اول سال تحصیلی ۹۸-۹۹

درس چهارم

اجزای متون علمی این جلسه (مقدمه نویسی)

قبل از پرداختن به مقدمه برای سؤالهای زیر پاسخ پیدا کنید

۱- چرا این مساله مهم است؟

۲- ارتباط این پژوهش با پژوهشهای قبلی این موضوع چیست؟

۳- تفاوت گزارش این موضوع با گزارش همین موضوع در پژوهش های قبل چیست؟

۴- هدفهای کلی و جزئی این پژوهش چه هستند و چه ارتباطی با نظریه دارند؟

۵- فرضیه ها و سؤالهای پژوهش چگونه با طرح پژوهش ارتباط پیدا می کنند؟

در طول نوشتن مقدمه همیشه طرح واره زیر را در ذهن خود مرور کنید

بیان کلی و عمومی

• بیان زمینه و حیطه پژوهش به منظور درک خواننده پیرامون مشکل

بیان تحقیقات موجود که بطور اختصاصی مشکل را تبیین می کند.

بیان اختصاصی و جزئی

گپ موجود چیست و چرا انجام این پژوهش اهمیت دارد.

• تاکید بر جنبه های مهم تحقیق، هدف و یا سوال پژوهش

۱- ابتدا عبارت، آمار، و یا موضوعی را مطرح کنید

تا خواننده هنگام روبرو شدن با جمله به **وسعت و شدت** مشکل پی ببرد
این وسعت می تواند منطقه ای محلی و یا جهانی باشد.

رفتارهای بد نوجوان مساله مهمی است و در حال افزایش است. نوجوانان با رفتارهای
پرخطر خود جوامع را دچار مشکل کرده اند.

با توجه به تغییرات فرهنگی و اجتماعی، امروزه با مسائلی مواجه هستیم که در بسیاری موارد نحوه رویارویی مناسب با آن ها را
نمی دانیم. امروزه شیوع رفتارهای پرخطر به خصوص در نوجوانان به مهم ترین و گسترده ترین دلیل نگرانی های جوامع بشری
تبدیل شده و با وجود فعالیت های سه دهه گذشته رفتارهای مخاطره آمیز در سطح جهان دارای رشد تصاعدی بوده است.

۲- چرا در مقدمه به بیان پیشنهاد و بررسی آن می پردازیم؟

قابلیت اجرایی پژوهش را نشان دهیم.

کاستی پژوهش های گذشته در ارتباط با موضوع را نشان دهیم.

مناقشه های موجود در نتایج گذشته را نشان دهیم.

توصیه های مهم در ارتباط با بیان پیشنهاد

- فرض بر این است که خواننده با مسئله اصلی آشناست، پس تاریخچه را کامل توضیح ندهید و او را خسته نکنید.
- استناد و ارجاع به پژوهش های قبلی نشان از مسئولیت پذیری علمی شما دارد.
- برای خوانندگان شرح دهید که جنبه های دیگر این موضوع قبل از این بررسی شده است.
- آثار مهم و کاملاً مرتبط با موضوع را بررسی و شرح دهید و دنبال آثار با اهمیت اندک نباشید.
- جزئیات غیر ضروری را کنار بگذارید، و به جای آن بر موضوعات روش شناختی مهم و نتایج را تاکید کنید.
- بین پژوهش های گذشته و جاری پیوستگی منطقی ایجاد کنید.
- به بهانه ایجاز قابل فهم بودن مقاله را از بین نبرید.

۳ الف- **گپ** موجود در موضوع را چگونه تشریح کنیم تا **اهمیت** آن آشکار شود؟

روشهای موجود و مورد استفاده برای حل مشکل را مشخص کنیم

معایب و مشکلات روشهای فوق را تشریح کنیم

روش مورد نظر در این تحقیق را بیان کنیم

مکانیسم اثر احتمالی روش مورد نظر در این تحقیق را بیان کنیم

مزایای روش مورد نظر در این تحقیق را برشمریم

یک مثال ساده

روش موجود

در حال حاضر برای تدریس موضوع وزن و جرم در کلاسهای دوره ابتدایی از روشهای مبتنی بر سخنرانی استفاده می شود. روش های مبتنی بر سخنرانی ضمن

معایب روش موجود

تاکید بر سطوح پایین یادگیری موجب ایجاد انگیزه کافی برای آموختن نمی

روش مورد نظر

شوند. آموزش وزن و جرم احتیاج به دست ورزی و کاوش گری دارد. در روش

مکانیسم اثر احتمالی

های مبتنی بر کاوش گری مسئول یادگیری دانش آموز خود اوست. این روشها

مزایای روش مورد نظر

می توانند ضمن ترغیب دانش آموزان به یادگیری، آنها را به سطوح بالاتر

یادگیری برسانند. روشهای مبتنی بر کاوش گری کم هزینه ترین و در عین حال

جذاب ترین روش ها برای کودکان به شمار می روند.

۳ ب- چگونه نشان دهیم موضوع سزاوار پژوهش است؟

- در پژوهش های بنیادی اهمیت پژوهش باید در رفع تناقض ها و ناهماهنگی های نتایج پژوهش های قبلی توضیح ارائه دهد.
- در پژوهشهای کاربردی احساس نیاز به حل یک مساله اجتماعی و یا سازمانی مطرح می شود.
- انجام برای اولین بار (در سازمان، شهر، کشور، دنیا) می تواند موضوع را مهم جلوه دهد.
- هم راستایی با سیاستهای سازمانی، محلی، ملی یا بین المللی می تواند اهمیت طرح را توجیه کند.
- اشاره به نو آوری و صرفه اقتصادی می تواند اهمیت یک مساله را تحت تاثیر بگذارند.

۴- چگونه مقدمه پژوهش را خاتمه دهیم؟

جمله آخر مقدمه معمولاً هدف تحقیق یا سوال تحقیق است.

با توجه به اهمیت بخش دیداری در یادگیری دانش آموزان در آموزش خواندن و نوشتن، نیاز به

انجام چنین پژوهشی آشکار میگردد. به همین دلیل، این تحقیق به بررسی اثربخشی مداخله بازیهای

توجهی بر بهبود عملکرد حافظه و یادگیری دیداری کودکان دبستان بر اساس رویکرد عصب

شناختی انجام شد.

چگونه اهداف پژوهش را بنویسیم؟

- هدف های ارزشمند بنویسیم. انجام پژوهش برای رسیدن به اهداف بی ارزش روا نیست.
- هدف های منطقی بنویسیم. هدف پژوهش باید با یافته های بدیهی علمی همسو باشد.
- هدفهای قابل پژوهش بنویسیم. از روی اهداف سوالها و فرضیه ها نوشته می شوند پس باید امکان پذیر و تکرار پذیر باشند.
- هدف های واقع بینانه بنویسیم. به توانایی های علمی، وضعیت زمانی و مکانی و سایر امکانات توجه کنیم و اهداف قابل دسترس بنویسیم.
- هدف های روشن بنویسیم. هدف ها باید قابل درک باشند برای این منظور باید از فعل های کنشی و رفتاری بهره ببریم. شناسایی کردن، تعیین کردن، مطالعه کردن، مقایسه کردن و بررسی کردن.

اهداف کلی

- هدف کلی به همه جنبه ها، متغیرها و ابعاد پژوهش اشاره می کند
- اهداف کلی می تواند شامل موضوع تحقیق و رهنمودهایی بر اساس نتایج باشد.

اهداف جزئی

- این اهداف از هدف کلی استخراج می شود.
- نسبت به هدف کلی عینی تر هستند و تعدادشان بیشتر است
- به تک تک مؤلفه ها و متغیرها توجه می شود و برای آنها هدف نوشته می شود.

یک مثال ساده

موضوع: رابطه بین خوش بینی، هوش هیجانی و رضایت زندگی در دانشجویان

اهداف کلی

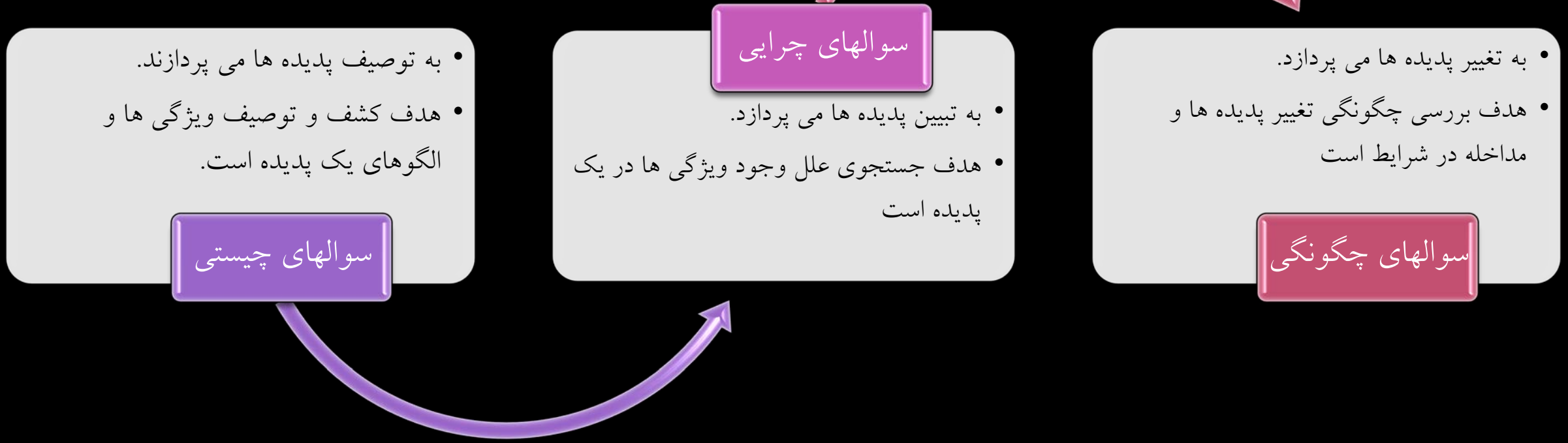
- بررسی رابطه بین خوشبینی، هوش هیجانی و رضایت از زندگی دانشجویان
- ارائه رهنمود ها و پیشنهادها به دست اندرکاران دانشگاه

اهداف جزئی

- تعیین رابطه بین خوشبینی و رضایت از زندگی دانشجویان
- تعیین رابطه بین هوش هیجانی و رضایت از زندگی دانشجویان
- مقایسه رضایت از زندگی در دانشجویان رشته های تحصیلی مختلف

چگونه سوالهای پژوهش را بنویسیم؟

- بین اهداف جزئی و سوالها باید به لحاظ محتوا، چینش و تعداد هماهنگی و همخوانی وجود داشته باشد.
- سوال را روشن، دقیق و بدون ابهام بنویسید تا مسئله پژوهش به طور مستقیم مطرح شود.
- سوال را به صورت آزمون پذیر بنویسید.
- سوال را فارق از قضاوت های ارزشی و قانونی بنویسید.
- سوال را به گونه ای بنویسید که رابطه بین متغیرها به روشنی معلوم باشد.

یک مثال ساده

■ **هدف:** تعیین رابطه بین خوشبینی و رضایت از زندگی دانشجویان

سوال: آیا بین خوشبینی و رضایت از زندگی دانشجویان رابطه وجود دارد؟

■ **هدف:** تعیین رابطه بین هوش هیجانی و رضایت از زندگی دانشجویان

سوال: کاهش خوش بینی چه تاثیری بر روی هوش هیجانی دانشجویان دارد؟

■ **هدف:** مقایسه رضایت از زندگی در دانشجویان رشته های تحصیلی مختلف

سوال: آیا رضایت از زندگی در دانشجویان رشته های مختلف، متفاوت است؟

چگونه فرضیه های پژوهش را بنویسیم؟

پاسخ اولیه، حدس بخردانه و آزمایش نشده به سوال پژوهش را فرضیه می گویند. این حدس مبتنی بر دانش و قابل آزمایش است.

- بهترین را برای بیان و نوشتن فرضیه ها استفاده از قاعده اگر .. پس (آنگاه) .. است.
- فرضیه ها به **بسته آزمایش** گذاشته می شوند به این عمل **فرض آزمایی** گفته می شود.
- فرضیه ها **اثبات و ابطال** نمی شوند، فرضیه ها **رد و تایید** می شوند.
- فرضیه ها قابل **تکذیب** هستند.
- الزاماً همه پژوهش ها **فرضیه** ندارند.
- بهتر است فرضیه ها به **لحاظ تعداد، چینش و محتوا** با سوالها همخوانی داشته باشند.
- فرضیه باید **آزمون پذیر و فاقد دآوری های ارزشی و اخلاقی** باشد.

۱- فرضیه تحقیق H_A

- این نوع فرضیه انتظار پژوهشگر در مورد رابطه بین متغیرها را نشان می دهد.

- به این نوع فرضیه خلاف (بدیل) یا جوهری نیز گفته می شود.

- این نوع فرضیه به صورت مثبت بیان می شود.

- این نوع فرضیه به وجود رابطه، اثر و تفاوت بین متغیرها اشاره می کند.

- فرضیه تحقیق برخی اوقات جهت دار است که در بیان آن از واژه های مقایسه ای مانند بالاتر، کمتر، بیشتر، بهتر و... استفاده میشود.

- فرضیه تحقیق گاهی اوقات بی جهت است.

$$H_0$$

۲- فرضیه صفر

- این فرضیه به عدم وجود رابطه، اثر و یا تفاوت بین متغیرها اشاره دارد.
- این فرضیه انتظار پژوهشگر در مورد رابطه بین متغیرها را نشان نمی دهد.
- به این فرضیه پوچ و یا آماری نیز گفته می شود.
- این فرضیه بیان می کند بین متغیرها رابطه معنا داری وجود ندارد و روابط مشاهده شده همه ناشی از شانس و تصادف است.
- در آزمون های آماری از فرض صفر استفاده می شود.
- رد شدن فرض صفر به محقق امکان رد نکردن فرضیه تحقیق را خواهد داد.

یک مثال ساده

■ **فرض تحقیق:** بین خوشبینی و رضایت از زندگی دانشجویان رابطه وجود دارد.

فرض صفر: بین خوشبینی و رضایت از زندگی دانشجویان رابطه وجود ندارد.

■ **فرض تحقیق:** کاهش خوش بینی بر روی هوش هیجانی دانشجویان تاثیر گذار است.

فرض صفر: کاهش خوش بینی بر روی هوش هیجانی دانشجویان تاثیر معناداری ندارد.

■ **فرض تحقیق:** رضایت زندگی دانشجویان در رشته های تحصیلی مختلف، متفاوت است.

فرض صفر: رضایت زندگی دانشجویان در رشته های تحصیلی مختلف، تفاوت معنی داری با هم ندارند.

چه چیزهایی را در مقدمه نیاز داریم؟

- بیان اطلاعات گسترده، غیر اختصاصی و غیر مرتبط با گزارش
- ارائه جداول و تصویر غیر ضروری
- طولانی کردن مطلب و نوشتن جملات بلند
- اغراق و بزرگ جلوه دادن گزارش
- عدم رد و اثبات مطالب

